

Vintereg

Vintereg (*Quercus petraea*)

Højde	Op til 35 meter
Form	Enkeltstammet træ
Blomstringstid	Sidst i maj
Frugttype	Nødder (agern)
Modningstid	September - oktober
Lys	Lyskrævende
Jord	Sur veldrænet sand eller klippe
Fugt	Tør til middel
Vind	Meget hårdfør
Vårfrost	Hårdfør
Saltsprøjt	Tåler nogen salt

Udbredelse

Vintereg findes i store dele af Europa, hovedsagelig i bjergegne; dens nordgrænse er i Mellemskandinavien, og den gror ikke så langt østpå som stilkegen. Vinteregen er én af de ældste træarter i Danmark, hvor den indvandrede for mere end 7000 år siden. Vintereg er et vigtigt bestanddannende skovtræ i Europa,

hvorimod den mere lyskrævende stilkeg er en typisk pioner-træart.

Beskrivelse

Vintereg har ofte en lige stamme med grene, som er mere rette end hos stilkeg. På dårlig jord og vindudsatte steder gror den lavt som kratvækst. Ung bark er mørkegrå og ældre bark er lodret dybt furet. Bladknopperne er store og ægformede med mange skæl. Bladene er omvendt ægformede, ca. 10-12 cm lange med 1-2 cm lang stilk, buftet rand og kileformet eller svagt hjerteformet grund.

Vinteregen begynder at blomstre i 40-60 års alderen. Den er sambo, dvs. han- og hunblomster bæres adskilte men på samme træ. Hanblomsterne sidder i bundter af 5-8 cm lange rakler. Hunblomsterne er hvidlige, kuglerunde med rødt støvfang, som sidder på meget korte stilke. Frugterne (agern) er 1,5-3 cm lange, glatte nødder, som sidder i en lille skålformet frugtstand. Vinteregen kendes fra stilkegen på den kileformede bladgrund, de stilkede blade og de kort- eller ustilkede frugter. Navnet vintereg refererer til, at unge træer beholder løvet om vinteren.

Voksested

Vintereg er mest udbredt i Vestdanmark, hvor den danner krat på de dårlige jorde i Vest- og Midtjylland. Den findes desuden på Bornholm og ganske få steder på Sydsjælland. Naturlige forekomster af vintereg findes på sandjord, og hovedsagelig på sure men veldrænede jorde.

Anvendelse i landskabsplantninger

Vinteregen er velegnet til plantning på magre, vindeksponerede jorde, f.eks. i læhegn. Den er særdeles hårdfør overfor de fleste miljøpåvirkninger. Dog tåler den ikke megen skygge, og skal ikke plantes sammen med arter, der er vækstmæssige aggressive, og selv da skal der foretages tilstrækkelig udtynding for at sikre tilstedeværelsen af de lyskrævende ege. Vintereg kan også plantes i grupper eller i læhegn

domineret af eg. Vintereg er normalt bedre egnet i hegn end stilkeg. Vinteregen giver, ved sin lysåbne vækstform, plads til en rig undervegetation af buske og urter, som tiltrækker en lang række dyr og fugle. Agern er en vigtig fødekilde for fugle som skovskader og ringduer og for gnavere som mus og egeren.

Valg af plantemateriale

Skov- og Naturstyrelsen anbefaler, at der til landskabsplantninger bruges planter af en afstamning, der sikrer, at de er robuste og på lang sigt kan tilpasse sig eventuelle klimaændringer. Derfor foretrækkes genetisk brede danske frøkilder.

På hjemmesiden www.plantevalg.dk kan der hentes oplysninger om valg af frøkilde.

Anden anvendelse

I ældre tid var agern en vigtig fødekilde for vild- og tamsvin. Egens ved er særdeles hårdt og holdbart og er en af de mest værdifulde tømmerarter.

Kilder

Jensen, J. S. (1993). Provenienser af stilkeg og vintereg i Danmark. Forskningsserien nr. 2. Forskningscentret for Skov & Landskab.

Larsen, J. B. (red) (1997). Træarts og proveniensvalget i et bæredygtigt skovbrug. Dansk Skovbrugs Tidsskrift 82, side 82-97.

Møller, P. F. og H. Staun (2001). Danmarks træer og buske. Politikens forlag.

Ødum, S. (1969). De vildtvoksende træer og buske. Danmarks Natur bind 6: Skoven, side 143-199.

Fortegnelse over frøkilder, se www.frøkilder.dk